

Pygamber ýorgudy / hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy

написано kitapcy | 23 январа, 2025

Pygamber ýorgudy / hekaýa

PYGAMBER ÝORGUDY

Aknur eje daňdanlar süýji ukuda ýatyrka alahasyrdy bolup oýandy. Garaňkyda töweregine gorka seretdi. Hiç zat saýgaryp bilmän, aljyrady. Esli salymdan ähli zadyň ukuda bolup geçendigine, häzirem şondan hopugyp oýanandygyna düşündi. Ol uly ýüküň aşagyndan hazzar çykan ýaly, uludan demini aldy. Bolan waka begenjeginem-gynanjagynam bilmän, iki oduň arasynda galan dek boldy.

– Hut şol!.. Eý, Hudaý-ý!.. Nämäniň alamatyka bü! – diýip, Aknur eje gorkuly pyşyrdady.

– Ýeri, kempir, näme boldy? – diýip, Röwşen aga oýaly-ukuly halda aýalyna ýüzlendi. – Ýatsaň bolmaýarmy?

– Düş gördüm, oglanlaryň kakasy, düş.

– O nähili düş?

– Aýylganç düş... – Aknur eje howsalaly dillendi. Birdenem aýdylmasyz habaryň üsti açylyp barýan ýaly, hyrçyny dişledi. Ýalňysyny düzetmegiň ebeteýini tapman kösendi.

– O nähili «aýylganç düş»?

– Aý-ý... düşdür-dä, oglanlaryň kakasy. Heleýleriň düş görege bolýandygyny bilýärsiňiz-ä siz.

– Beýle gorkaryň ýaly, näme, uçut gaýadan başaşak gaýdaýdyňmy?

– diýip, ukudan az-maz açylyşan Röwşen aga kinaýaly ýylgyrdy.

– Hawwa, gaýtdym... Ikimiz beýik gaýanyň üstünde durmuşyk. Bilmän durkam siz meniň arka tarapymdan geldiňiz-de, gaýadan iterip goýberdiňiz. Menem saklanjak bolup size elimi uzatdym welin, gaçdyňyz. Gorkujygyma ýere düşmänkäm, oýanaýdym, oglanlaryň kakasy – diýip, Aknur eje adamsynyň birmahalky düşüni ýatlady.

– Aý, goý-a? Saňa habar gatarlygy ýok. Heý, menem jana-jan kempirimi uçut gaýadan iteklärinmi?! Haý, kempir, sen ölseňem

menden ýapyşyp galjag-ow?!

– Iterdiňiz-dä, oglanlaryň kakasy.

– Ýat, ýat! Ýogsam sen maňa ýene bir töhmet atarsyň.

Aknur eje ses-üýnsüz başyny ýassyga goýdy. Ýüreginiň urgusyna diň saldy. Ýatdygysaýy howsalasy artyp, ýüregi elendi. Gören düýşi göz öňünden aýrylman, oňa ezýet berdi. Ol düýşi ýatlamazlyga çalyşsa-da peýdasyz boldy. Aknur ejäniň özüne zor salyp başga zat barada eden pikir uşlyby hem hälki gören düýşüne gelip sapyldy. Şeýle bolansoň, Aknur eje öz-özüne sorag berdi: «Bu näme boldugyka? Ýa bü Ezraýyl perişdäniň maňa ýakynlap gelendiginiň alamatymyka? Eý, Alla-a...

Men saňa köp garaşdym, Allanazar. On ýyl. Uruş gutaransoň on ýyl garaşdym. Gelmediň. Soň ýolumda Röwşen peýda boldy. Aknuryň özi küýsäp durmuşa çykandyr öýtme. Beýle däl. Röwşen özelenip ýalbardy. Onuň aýaly çaga üstünde ýogaldy. Ol maňa: «Nähak garaşma, Aknur. Siz onuň ýogalandygy hakynda hat aldyňyz ahyryn. Sen maňa razylyk ber, Allanazar gowy oglandy...» diýdi.

Bizden iki gyz dünýä indi. Hudaýa şükür, olar ulaldy gitdi. Biz käbir ene-atalar ýaly perzentlerimizi «gyz eken» diýip kemsitjek bolamzok. Hersine: «Oglum!» diýip ýüzlenýäris. Gyzlarymyzy abraý bilen durmuşa çykardyk. Gül ýaly ýaşaýarlar. Olar öýe gelip durlar. Çagajyklarynam getirýärler welin, öýümüz gyzan bazara döňär. Muňa babaý ikimiziň begenjimiziň çägi bolanok. Gyzlarymyz içeri-daşaryny arassalap, geýimlerimizi ýuwýarlar. «Gerek däl!» diýsegem ütügem basýarlar. Ýöne olar myhman-da. Oglanlaryň kakasy bilen ýene ikimiz gugaryşyp galyberýäris...

Wah, ikimizden ýekeje çaga-da bolmady-da, Allanazar. Ýogsam men seniň ojagyňy saklar oturardym. Elimde baryny ederdim. Bu ganym uruş biziň buýsanjymyzyň galan ojagyna gan çaykady...

– Entegem ýataňokmy, kempir?

– Ýatar ýaly etdiňizmi näme?!

– Üsüm ýatan halyma günäkärem boldum-da onda? – diýip, Röwşen aga ýorganyny serpip goýberdi. – Meniň ho gijeki gören düýşümi özüme aýdýaň sen.

Aknur eje ýuwaşlyk bilen ýerinden turup, bşhana gönükdü. Gazda

çaý oturtdy-da, el-ýüzüni ýuwmaga daşaryk çykdy. Ol haýsy işe güýmense-de, gören düýşi göz öňünden aýrylmady. Allanazar neressäni görendigi üçin ýüreginiň töründe tolgunma, begenme peýda boldy.

– Sen entegem düýşüň täsirinden aýňalyp bileňokmy? – diýip, Röwşen aga içerik giren Sen aýalyna habar gatdy.

Aknur eje ýagşydan-ýamandan sesini çakarman, orta saçak getirip ýazdy. Adamsynyň oturjak ýerine mahmal körpeçe düşäp, onuň çep tarapyna iki sany ýelek ýassygy oklady. Bir hum çäýnegi aýyja demläp, üstüni polotense bilen basyrdy. Sähel salymda heýgenek bişirip, Röwşen aganyň oturjak ýerine ýakyn süýşürdi. Geçen agşamdan galan kellebaşayagy saçagyň ortasynda goýdy-da, otagyň penjiresinden daşaryk çykyp giden adamsyny gözledi.

Röwşen aga aýalynyň düýşüni öz ýanyndan ýatlaýan bolarly, ol ýylgyrjaklap içerik girdi:

– Öň-ä çaýy özüm gaýnadardym. Bu gün-ä, Hudaýa şükür, ähli etmeli işleri bitiräýipsiň! Seni işletjek bolsaň, düýşüňe girip, gaýadan itekläýmeli eken! – diýip, Röwşen aga şelaýyn ýylgyrды.

– Sizk körpeçäni şü ýerden ýazdym, oglanlaryň kakasy.

– Görýän, görýän.

Aýalynyň keypsizligi Röwşen aga-da öz täsirini geçirdi. Onuň aýalyna henek atmasy galdy. Ol ertirligini agraslyk bilen edindi. Aram-aram aýalyna gözünüň gytagyň aýlap goýberdi. Ol töwir galdyryp, gapa tarap gönükdirdi.

– Çaý-çöregiňizi oňly edinmän, ýeriňizden turuberdiňiz-le, oglanlaryň kakasy?

– Boldy, boldy.

– Iýen zadyňyz-a ýok. Näme, halamadyňyzmy? Isleseňiz, başga nnhar bişirip getireýin?

– Hiç zadam gerek däl.

– Belki, erigiň mürepbesi bilen iýersiňiz? Düýn uluja gyzyňyz getiripdi: «Kakam gowy görýär» diýip.

– Näme boldy-aýt, saňa?

Aknur ejäniň adamsyny aldamaga indi bogny ysmady. Röwşen aganyň bu soragy-da jogapsyz galdy. Aknur eje adamsy çykyp

gidenden soň, öýde uzak oturman, goňşusy Ogulgeldi ejelere ugrady. Onuň içki ahwalatyny Ogulgeldi eje bada-bat aňdy.

– Öý-içeri eýgilikmidir, Aknur?

– Hudaýa şükür, saglyk! Nähili, özüňiz hem gurgunlykmy?

– Bizem-ä, ynha, görşüň ýaly, gydyrdanyb-a ýörüs. – Ogulgeldi eje boýdaşyna ýüzlendi: – Bir aladaň-a bar ýaly seniň?

– Aladam bar, Ogulgeldi – diýip, Aknur eje uludan demini aldy.

– Hä?

– Agşam düýş gördüm.

– Pygamber ýorgudy bolsun! – diýip, Ogulgeldi eje oýdaşyna çişerilip bakdy. – Düýş üçin howsala düşer ýörerlermi? Äl, senem-ä, Aknur!

– Howsala düşmez ýaly däl ol.

– Nähili düýş?

– Men-ä öläýjekmikäm diýýän.

– Diýýäniň näme? Ýagşy dilegde bol!

– Düýşümde Allanazar neressäni gördüm, Ogulgeldi.

– Kimi? Allanazary?

– Hawa, Allanazar neressäni! Düýşümde men öýde ik egrid otyrmysym. Daşarda kimdir biri maşyn düýdüldedýär. «Kimkä?» diýip daşaryk çykdy. Görsem, daş işikde gyp-gyzyl reňkli ýeňil maşyn dur. Ondan bir ýigit ýylgyrjaklap çykdy. Ol maňa tarap ýöräp ugrady. Siňe seretsem, Allanazar neresse. Hut şol. Ol: «Aknur!» diýip seslendi. Şol tanyş ses. Men oňa bakyp doňup galdym. Ysgyn-mydardan aýryldym: özümi aşak goýberdim. Allanazar neresse ylgap geldi-de elimden tutup, meni turuzdy. Men gözüme ynanmadym. Gorka-gorka onuň ýüzüne bakdym. Hut Allanazar neresse!.. Ol birjigem garramandyr. Şo öňki jahyllygy. Egninde-de şo urşa gidendäki eginbaşy. Könelmändirem.

– Hä.

– Ol: «Aknur!» diýdi. «Sen-ä tanar ýaly bolmansyň: garrapsyň. Öňki görk-görmegiňdenem nam-nyşan galmandyr. Özüňem horlanypsyň. Sen garramaly, horlanmaly gelin däl ahyryn! Men seni indi ömrüniň ahyryna çenli depäme täç edip saklaryn. Hany, ýör öýe. Sen beýle hütdüklerde ýaşamaly däl-ä. Ýöne, ýör tizräk gideli!» diýýär. Men gorkujyma: «Ýok, ýok, Allanazar.

Men gidip biljek däl» diýdim. Allanazar neresse: «O näme üçin?» diýdi. «Men durmuşa çykdy» diýdim. «Garaşmadyňmy? Sen garaşmagy maňa wada edipdiň ahyryn. Men saňa ynanypdym! Aldadan ekeniň!» diýdi. Men Allanazar neressäniň o gepine agladym. «Geljek!» diýdiň. Gelmediň. Men saňa köp garaşdym. Allanazar. Uruş gutardy. Kän gelinleriň adamsy geldi. Sen gelmediň. Köçeden sähel ses eşidilse, senmikäň diýip, ylgap çykdy. Daş-töweregime seretdim. Hiç kim ýok. Her sapar ylgap ýola çykanymda kakaň bilen ejeň görmediksiredi. Kakaň sesini çykarman saklansa-da, ejeň saklanyp bilmän, meniň bilen deň aglady. Ojagyňda garaşa-garaşa on ýylymy geçirdim, Allanazar. Soň kakaň dagy rugsadymy berdi. Ynha-da indi Röwşen bilen ýaşasyp ýörün. Ondan närazylygym ýok. Ol бүтін ömründe meni ynjytmazlyga çalyşdy».

– Aglama, Aknur! – diýip, boýdaşynyň ýürekden syzdyryp aýdýan gürrüňini diňläp oturan Ogulgeldi eje oňaýsyz halda göwünlik bermäge çalyşdy.

– Allanazar neresse elimden çekip: «Ýör, indi berin meni ýeke goýma! Meniň bilen git!» diýýär. Men onuň bu gepine ör-gökden geldim. Röwşeni taşlap indi hiç ýerik gidip bilmejekdigimi, biziň bu bolup durşumyzy ol göräýse, ýagdaýyň oňluk bilen gutarmajakdygyny aýtdym. Allanazar neresse beýle gürrüňi diňlemegem islänok. Şo bir gaýtalanyny gaýtalap dur. «Indi menem horlama, özüňem. Mün maşyna! Men bu ýerden uzakda ýaşamok. Derrew bararys. Meniň ýanymda gowy ýaşarsyň. Alty otagly jaýym bar. Ýör, bir minut hem saklanma. Özem öňde – meniň ýanymda otur. Gürleşip gideli. Bolýamy?» diýýär. Men oňa: «Röwşeniň ýüregine ýara salmaly. Ikimiziň ýaralylygymyz hem ýeterlik» diýýärim. Ol bolsa: «Ýok, bolmaz! Häzir hökman meniň bilen gidersiň. Röwşen bilenem özem gürleşerin! Hany, ol? Röwşen, aý, Röwşen! Sen nirede?» diýip gygyrýar. Men muňa gorkup oýandym.

– Wiý-ý – diýip, Ogulgeldi eje boýdaşynyň ýagdaýyna gyýýlady. Ol Aknur ejä nädip göwünlik berjegini bilmän kösendi.

– Allanazar neresse meni o dünýä çagyryar, Ogulgeldi. Men ölerin indi! Ynha, görersiň, bu düýş gowulygyň alamaty däl. Öleniň ruhy seni o dünýä çagyrsa, ölüm karkarasynyň

gutarandygy bolmaly. Men munuň ýorgudyny bilýän, Ogulgeldi.

– Goýsana, Aknur! Düýş düýşdür-dä... Asyl, ýadyňa düşmejek zatlar düýşüňe girýär. Allanazar neressäni gören bolsaň, gowy edipsiň! Onam ýatlap durmak gerek. Imany hemra bolsun herna!..

* * *

Röwşen aga agşamlyk naharyny iýip otyrka, aýalyňa bakyp myssa ýylgyrdy.

– Sen entegem menden öýkelimi? Ýeri, bolýa. Indi gaýadan iteklemerin.

– Meniň ölümim ýakynlady, oglanlaryň kakasy.

– Bolşuň çaganyňky ýaly seniň, kempir! Goý, ahyryn, indi ony! Onsoňam, düýş tersine bolarmyş. Düýşüňde men seni gaýadan iteklän bolsam, hakykatynda sen meni iteklejeksiň.

– Siz meniň günämi ötüň, oglanlaryň kakasy – diýip, Aknur eje aglap goýberdi. – Meniň siziň öňüňizde günäli bolasym gelenok...

– Bar bolup bilşi-dä şu! – diýip, Röwşen aga näme etjegini bilmän aljyrady.

– Men size şu ojaga gelen günümden bəri yhlas bilen hyzmat etdim. Indem galan ömrüme sizi Men närazy etmejek bolaryn.

– Aý, senem-ä, kempir.

– Meniň sizden närazylygym ýok. Hemişe meniň göwnümi götermäge çalyşdyňyz. Kesellesem, ýanymdan aýrylman alada etdiňiz. Hemmesi üçin taňryýalkasyn, oglanlaryň kakasy!

– Goý-how indi!

– Maňa ynanyň...

– Elbetde, men saňa ynanyaryn. Men, näme, «Saňa ynanamok ýa senden närazy» diýdimmi?

– Men aýylganç düýş gördüm, oglanlaryň kakasy. Sizden gizläp nädeýin...

– Aňýan, aňýan. Gaýadan ýykylmadygyňam aňýan, nähili düýş görendigiňem. Ýöne, nämä gerek ony aýdyp ýörmek? Görlüp ýörlen düýş kän ahyryn. Onuň haýsybir aýylganjy üçin basga düşüp ýörjek? Munyň bolanok seniň, Aknur! Pygamber ýorgudy bolsun...

– Ýo-ýok, oglanlaryň kakasy...

– Hany, indi şu gürrüňi goýaly! Gözýaşıňy süpür. Çagalar

geläýse nätjek? Olary alada goýarsyň. Çaýyňy içip bolduňmy? Onda sen otur. Şu gün gap-çanaklary özüm ýuwjak. Sen bolsa meniň nähili ýuwýandygyma gözegçilik et. Her gün içeriniň iş-aladasy bilen ýadaýarsyň sen. Dynjam almaly ahyryn.

– Ýok, ýok, diýýäniňiz näme?

Aknur eje gap-çanaklary ýuwuşdyryp, gije birçene baranda düşegine geçdi. Garaňkynyň içinde, ol gözlerini açyp esli ýatdy. Uklajak bolup gözlerini ýumdy. Kä sagyna, kä çepine agdarylyp, özüne rahatlyk gözledi. Ýöne nähili ýatsa-da gözlerine uky gelmedi. Daşarda maşynyň «düydüldisi» eşidilen ýaly boldy. Aknur eje diňşirgendi. Şemalyň adaja sesi bolaýmasa, başga hiç hili ses eşidilenokdy. Ol özüni uçut gaýanyň üstünde ýaly duýdy. Adamsynyň gürrüňini ýatlady. Gaýanyň iki tarapy kem-kem opurylyp barýan deň boldy. Ol dişini gysyp, elleri bilen ýorgandan ýapyşdy. Barybir rahatlanyp bilmedi. Emedekläp baryp, adamsynyň ýorganyna sümüldi.

– Näme boldy, keýwany?

– «Gaýanyň» gapdalynda ýatybereýin» diýdim.

Aknur eje adamsynyň gapdalynda özüni rahat duýdy. Bahym süýji uka gitdi.

1983 ý.

Hekaýalar